

Ιωάννης Παναγιωτόπουλος: Μέσα από τις σελίδες του περιοδικού “ΘΕΟΛΟΓΙΑ” η Εκκλησία της Ελλάδος βρήκε τη φωνή της

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Στη βαθιά συνείδηση την οποία είχε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χρυσόστομος Α΄ (Παπαδόπουλος) ότι η Εκκλησία της Ελλάδος οφείλει να έχει θεολογική φωνή, γεγονός που οδήγησε στην ίδρυση και έκδοση του περιοδικού “ΘΕΟΛΟΓΙΑ” από την αρχή της ανόδου του στον Αρχιεπισκοπικό Θρόνο το 1923, στάθηκε ο Καθηγητής της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας και Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ, Ιωάννης Αντ. Παναγιωτόπουλος, κατά την εισήγησή του στο [Β΄ Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο](#) με θέμα «Η Ορθόδοξη θεολογία και η “οντολογία” της τεχνολογίας: ανθρωπολογικές, πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες», το οποίο διεξάγεται στη Θεσσαλονίκη.

Ο κ. Παναγιωτόπουλος υπήρξε [εκ των εισηγητών της Δ΄ Συνεδρίας](#) η οποία

διεξήχθη στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ. την Τρίτη, 30 Σεπτεμβρίου 2025, με κεντρικό θέμα: “Το περιοδικό Θεολογία: Ιστορία και επιστημονική συμβολή”. Ο Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας μίλησε με θέμα: **“Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος Παπαδόπουλος και η θεολογική αυτοσυνειδησία της Εκκλησίας της Ελλάδος: η ίδρυση του περιοδικού Θεολογία στο ιστορικό και εκκλησιολογικό της πλαίσιο”**, σκιαγραφώντας τη μεγάλη συμβολή του προκατόχου του στη Θεολογική Σχολή Αθηνών στην Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία, καθώς ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος διετέλεσε επί σειρά ετών Καθηγητής αυτού του κλάδου της θεολογικής επιστήμης στο αρχαιότερο πανεπιστημιακό ίδρυμα της πατρίδας μας.

“Ο Χρυσόστομος είχε βαθιά συνείδηση ότι η Εκκλησία της Ελλάδος οφείλει να έχει θεολογική φωνή. Δεν αρκούσε να συμμετέχει μόνο στις διοικητικές συζητήσεις με τα Πατριαρχεία, ούτε να μιλά απλώς με εγκυκλίους. Έπρεπε να δημιουργήσει χώρο, όπου η θεολογία θα εκφράζεται επιστημονικά, αλλά και εκκλησιολογικά ορθά, όπου η παράδοση των Πατέρων θα συναντούσε την ελληνική γλώσσα και την σύγχρονη κοινωνία. Αυτόν το χώρο τον ονόμασε Θεολογία”, υπογράμμισε σε σημείο της ομιλίας του ο κ. Παναγιωτόπουλος.

Σε άλλο σημείο της εισήγησής του ο κ. Παναγιωτόπουλος αναφέρθηκε στο κλίμα της εποχής μέσα στο οποίο ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος προέβη στην ίδρυση και έκδοση του. Όπως χαρακτηριστικά σημείωσε η ενέργεια του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου: *“Ήταν εμπνευσμένη από την Παράδοση, αλλά για να απαντήσει στα προβλήματα της εποχής, στην κρίση της παιδείας, στην αναζήτηση κοινωνικής συνοχής, στο διάλογο με την επιστήμη. Και έτσι, ο Χρυσόστομος ανέδειξε την Εκκλησία όχι ως σκιά του παρελθόντος, αλλά ως ζωντανό φως για το παρόν και το μέλλον περιοδικού “ΘΕΟΛΟΓΙΑ”*”.

Εκατόν δύο χρόνια μετά την πρώτη έκδοση του περιοδικού, έχοντας και ο ίδιος γίνει κομμάτι του μέσα από επιστημονικά άρθρα τα οποία έχει δημοσιεύσει κατά καιρούς, ο Καθηγητής κ. Ιωάννης Παναγιωτόπουλος συμπεραίνει ότι: *“η ίδρυση του περιοδικού Θεολογία το 1923 δεν ήταν μια απλή εκδοτική πρωτοβουλία. Ήταν η απάντηση της Εκκλησίας της Ελλάδος σε μία εποχή κρίσης, όπου όλα φαίνονταν να καταρρέουν μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Μέσα σε εκείνον τον αφανισμό, τον ορυμαγδό και την απόγνωση, η Θεολογία ήρθε να φωνάξει ότι η Εκκλησία είναι ζωντανή δύναμη, όχι απομεινάρι του παρελθόντος. Κεντρικό πρόσωπο σε αυτήν την ιστορία ήταν ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος. Θεολόγος με διεθνή παιδεία, καθηγητής που προεβίβασε το επιστημονικό κύρος στην Ιστορία της Εκκλησίας, και Αρχιεπίσκοπος που έφερε όραμα ανασυγκρότησης. Ήξερε ότι η διοικητική οργάνωση δεν αρκεί, αν δεν συνοδεύεται από εκκλησιαστική συνείδηση. Και η Θεολογία ήταν ακριβώς αυτό: η έκφραση μιάς Εκκλησίας που κατανοεί τον εαυτό της. Μέσα στις σελίδες του περιοδικού, η*

Εκκλησία της Ελλάδος βρήκε τη φωνή της. Δεν περιορίστηκε στη διοίκηση η στην απολογητική αντίδραση, αλλά διαμόρφωσε λόγο θεολογικό και επιστημονικό. Χάρη στην Θεολογία, η Εκκλησία της Ελλάδος συνειδητοποίησε ότι έχει τη δύναμη να συνομιλεί όχι μόνο ως εθνικός θεσμός, αλλά και ως πνευματικός φορέας, που μεταφέρει στην Οικουμένη τη φωνή της Ορθοδοξίας. Ήταν μια αυτοσυνειδησία εκκλησιολογική, όχι εθνικιστική· μία φωνή που έβγαινε από τον πλούτο της Παράδοσης, αλλά ήξερε να συνομιλεί με τον σύγχρονο κόσμο. Σήμερα, έναν αιώνα μετά, η Θεολογία παραμένει σημείο αναφοράς. Διδάσκει ότι η Εκκλησία δεν αρκεί να διαχειρίζεται το παρελθόν· πρέπει να δημιουργεί παρόν και να φωτίζει μέλλον. Δείχνει ότι ο πατερικός λόγος δεν είναι μνήμη νεκρή, αλλά δύναμη ανάστασης. Και θυμίζει ότι η Εκκλησία, όταν μιλάει με θεολογική φωνή, γίνεται ο φάρος που δεν σβήνει μέσα στην θύελλα της ιστορίας”.

Η Δ΄ Συνεδρία, διεξήχθη υπό την προεδρία του Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής ΕΚΠΑ, Καθηγητή κ. Εμμανουήλ Καραγεωργούδη. Ομιλητές ήταν επίσης οι: Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμων, Νίκη Παπαγεωργίου (Καθηγήτρια, ΑΠΘ), Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος (Καθηγητής, ΑΠΘ) και Βασιλική Σταθοκώστα (Καθηγήτρια, ΕΚΠΑ).

Φωτογραφία: Χρήστος Μπόνης